

Bijen helpen het arbeidsklimaat te verbeteren in paprikakassen

Tjeerd Blacquièr & Christ Smeekens, Praktijkonderzoek Plant & Omgeving - tjeerd.blacquiere@wur.nl
Hans de Groot & Nicolette de Jong, Erasmus Medisch Centrum - hdegroot@erasmusmc.nl

Veel mensen hebben last van allergie voor paprika-stuifmeel, het betreft wel een derde deel van de medewerkers in de kassen. Het immuunsysteem van deze mensen reageert echt allergisch op het stuifmeel. Het veroorzaakt jeuk, neusklachten en ademhalingsmoeilijkheden. Het stuifmeel valt uit de bloemen tijdens het werken aan de planten, en wordt dan ingeademd.

Bijen zijn goede bestuivers van paprika, en halen het stuifmeel uit de bloemen zodra ze open gaan. Ze gebruiken het als eiwitbron voor hun larven.

Vraagstelling:

- Kunnen bijen door het weghalen van stuifmeel de klachten bij medewerkers in de kassen verminderen?
- Hoeveel volken zijn daar per kas voor nodig?

In 2002 werden op 18 bedrijven de medewerkers getest op hun klachten en op aanwezigheid van allergie door een huidprik-test. De bedrijven werden verdeeld in drie groepen: *zonder* bijen, met *weinig* bijen, en met *veel* bijen. De ernst van de klachten werd vastgesteld voor, en twee keer na het inzetten van bijen. De hoeveelheid bijen in de kas werd op peil gehouden door zonodig zwakke volken te vervangen door nieuwe.

Resultaten

- significant minder klachten met bijen (minder neusklachten)
- een significante dosis-respons relatie (meer bijen, meer effect)
- trend naar een betere longfunctie
- bijen verminderen het percentage bloemen met stuifmeel tot 10 - 50% (zonder bijen: 60 - 100%)
- twee volken per hectare is genoeg

Conclusie:

Het inzetten van bijen kan de klachten ten gevolge van de beroepsallergie tegen paprikastuifmeel sterk verminderen.